

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

ל.

עין משפט נר מצוה

א א מיי פיי מהל
שבועות הל' א סג
לאון רמא:
ב ב מיי עס פיי מהל
סג סט:
ג ג מיי פיי עס הל' יב:
ד ד מיי עס הל' יג:
ה ה מיי עס הל' יד:
ויפיי מהל עגנות
ההל'א:
ו ו מיי פיי מהל עדות
הל' ב ועיין ב"מ סג
לאון קיד עוש"מ ס' פ'
ז ז ספ"ד ו ס' לג ע"פ א:
ח ח מיי פיי מהל
סגהדרין הל' ג סג עטין
קו עוש"מ ח"מ ס' פ'
ט ט מיי עס הל' א:
י י מיי עס הל' א:
כ כ מיי פיי מהל סגהדרין
הל' ו פכ"א מהל סגהדרין
הל' ע עוש"מ י"ד ס' רמג
ספ"ד ה עוש"מ ח"מ ס'
טו ספ"י א:

שבועת העדות מנהגי מירי. תימה אמאי לריק קרא דעבד פסול לעדות צ"ח החובל (צ"ח דף פ"ח). מלל יומתו אבות על צניס תיפוק ליה משום דגמרינן לה לה מאשהו:
שלישה אין באין דרין. אכל אי בעדים איירי אחי שפיר דלורחא דמילתא דרין דסגי צמדי דלא אמו טפי אכל בעדים לדין כל בעלי דינין רגילין ללא: **בל כבודה בת מלך פנימה**. וא"ת השתא נמי דאיירי בעדים מנא ליה לנמטי נשים דלמא הא דנקט קרא אנשים משום דכל כבודה בת מלך יש לומר דגבי עדים ע"כ לריכין ללא דלמן עד מפי עד כשר אכל לדין יכולה למסור טענותיה ציד אחר: **מצוה** **בעערי דינין** שיעמדו. וא"ת ר' יהודה מודה דאיירי דין או בעדים דמלוה שיעמדו כלאמרי' בסמך וקשה דצדק צמרא דמועד קטן (דף פ"א. וס"ט) משמע דועמדו לא משמע עמידה דנפקא לן קריעה מעומד מויסק איוז ויקרע ופרקי' אלא מעתה ועמד ואמר ה"י והסתיו צ"ח עומד וצ"ח וצ"ח ומשני התם לא כצ"ח ועימדו וישלח האל כמיז ויקס ויקרע ו"ל דועמד שאין מעשה לאחריו כי הכא משמע ודאי עמידה אכל ועמד שיש מעשה לאחריו כי התם ועמד ואמר לא משמע עמידה כמו (פסוקים דף נ"ב). עמדה וקידשה ועמדה ושאלת (צ"ח דף ק"ט). ועמד וכתיב כל נכסיו לחכר (ש"ס דף ק"ג). והא דאמר לה צמי עומדי צ"ס"פ מצות חליצה (בימות דף ק"ו. וס"ט) דמשמע דבעינן חליצה מעומד לא משום דכתיב ועמד ואמר כדפי' ועוד דא"כ הוא עיכוזה דכתיב צפרצה ככה דככה עיכוזה הוא אלא אומר לה לעמוד משום דמלוה צבעלי דינין לעמוד כלאמר הכא והיא אומר לה לעמוד ולטעון או שמא לחלוץ משום דחליצה היא כגמר דין:
ש"א רצו ב"ד להשיב בו'. וההיא דסנהדרין פרק הן הן גדול (דף י"ד). דלמר ליה שמעון צ"ח טעמא ינאי עמוד על רגלך ויעידו צ"ח אחי דלא כר' יהודה ולדידה צענת גמר דין הוא ולא (ט) צענת קבלת עדות שהוא תחלת דין: **למאי** ש"ח ז"י בו'. המיל' להפוכי צונותיה כלאמרי' פרק כל כתיבי הקודש (ש"ח דף ק"ט). תימי ל' דכי אחי אורבא מרבנן קמי לדינא לא מגנינא רישא אזי סדיא עד דמהפכי צונותיה:
למישרי ליה תנריה. כשאור שני דינים צנת אחת לאס דין אחד תחלה לריק להקדימו כלאמרינן בסנהדרין (ד' ס.) קטן כגדול תשמעו אל נמי עשה דכבוד המורה עדיף כלאמרינן פרק צמרא דעדות (דף ק"ו).
ל

שבועת העדות נוהגת באנשים ולא נשים. דכתיב (ויקרא ה') והוא עד בראי להעיד דבר הכתוב ואשה פסולה לעדות כליף צפירקין מועמדו שני האנשים: **קרונים**. פסולין לעדות. כסנהדרין (דף ט"ז): ילפינן לה והי ניסוהו הכס מפדש: ולא **פסולין**. כמו גזן שהוא פסול מן המורה שנאמר (שמות כג) אל תשת עד חמס: **אלא כראוין להעיד**. כגמרל' (ב"ב) מפדש למעוטי מלא: **צפני צ"ד ושלא צפני צ"ד**. אם מפי עצמו נשבע שאמר שבעה שאיני יודע לך עדות: ומפי אחרים. כגון משבע אני עליכם שמתזאו ומעידוני ואמרו לו אין אנו יודעים לך עדות ולא הוילוי שבעה מפיהם אינן חייבים עד שיכפרו צו צ"ד דכתיב (ויקרא ה') אם לא יגיד וגו' צמקוס שאליו היה מנגיד היה מועיל וקרא צמוטצע מפי אחרים כתיב אכל מפי עצמו ילף ר' מאיר גג"ש דמפרש צממרל' (ג"ב) וא"ת חון לצ"ד: **חייבין**. קרנן עולה ויורד: על זון השבעה. שהיא לא נאמר בה ועל: ועל **שגגה עם זון העדות**. שמזידים הם ויודעים לו עדות אכל שוגגים הם על הקרנן כשאר שגגת ציעווי לשבער דאוקימנא (ט) צאומר יודע אני שבעה זו אסורה אכל איני יודע שחייבין עליה קרנן: ואין חייבין על **שגגה**. אם שוגגים הם לגמרי כסבורין שאין יודעין לו עדות ואחר כך נזכרו שהיה אנוסין הן לא קרינא צבו נשבעין לשקר: **גמ' מנהגי מייל**. דנשים פסולות לעדות: **צעדים הכחוש מדבר**. צעדים משמע קרא דכתיב לעיל מיניה כי יקום עד חמס צלחין וסמך ליה ועמדו: **צעדים הכחוש מדבר**. ללמדך שאין עדות צנשים: **ואס נפשך לומר**. ואס תרצה להשיב תשובה על דרך זו הרי לך ג"ש מפורשת שהכחוש מדבר בעדים: **ונאמר להלן שני**. על פי שני צעדים: **מה אם פשך לומר**. מה היה לו להשיב על דרך הרשעונה: **וכי תימא**. צמוטצע ומכעז משמע קרא וא"ת הן תוצעים צצים או תוצעים צצים דין אחד כל התוצעים קרי להו קרא חד וכל התוצעים קרי להו קרא חד: **מלוה צבעלי דינים שיעמדו**. (בעמידה) דהא קרא נמי צבעלי דינין דכתיב אשר להם הריב (דברים י"ט): **שלא יהא אחד עומד ואחד יושב**. שלא יראה חצירו שמכדיין אותו יותר ממנו ויקתמו דצרכו: **הוי דן אס תצידך לכף זכות**. ולא צדין צבעלי דינים הכחוש מדבר אלא צוראה חצירו עשה דבר שאלה יכול להכריעו ללא עזירה וללא זכות הרכיעו לזכות ולא תחשדוהו צבעירה: **השתדל לדונן יפה**. לקמן מפרש לה למישרי צמניריה אס צאו שני דינים לפניך ואחד מהם של תלמידי חכמים הוי פוסק אותו תחלה ופטור אותו מלפניך: **למאי שנה** ל' הא מילתא: לחנופי ליה. שמא להחניפו צמניריה. דכפרישית אס צא דין אחר לפני אפסקו את זה תחלה: **ל**

(א) גלילי (ל' ט). (ב) מוספתא סנהדרין פ"ו (א) (ס) [ס] (ד) אבות פ"א מ"ו וע"י צבת (פ"א) (ט) ז"מ ע"י ע"ש (ו) כפ"י (ז) ד"ה עמיתן, (ח) צנ"ק מילתא מוספתא על קידוש וזו פ"ש וע"ש חוס' וצמאס ק"ב. ד"ה אין לו וכו', (ט) ו"ע"ש חוס' בימות ק"ב. ד"ה בין עומד ומו"ק וצמאס ט"ו. ד"ה מיישב, (ט) ו"ע"ש על הגליון צמניריה י"ט: צמאס (א).
תורה אור השלם
1. ועמדו שני האנשים אשר לקח הריב לפני ה לפני הכתבים והשפתים אשר יהיו בקימים יהיה דברים שי יז
2. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל שואת בכל חטא אשר יקטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים וקום דבר: דברים שי יז
3. כל בבניה בת מלך פנימה ממשבעות וקוב לבושה: תהלים מה יד לא תעשו ע"ל במשפט לא תשא פני דל ולא תהרהר פני גדול בצדק השפט עמיתך: ויקרא שי טו

רבינו הנאל

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה

מב"מ שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בבשרים כתיב ר"ד ושלמה פכני ב"ד ומפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בבי: מנא ליה עדות באנשים ולא בבשרים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר כר' פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רבו ב"ד להשיב את שניהם מושיבין ואיהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דן את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדינו יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלא ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לאמר מאי האי דרש לה לחנופי ליה. בההוא אמר למישרא בתגריה